

DISCURS ISTORIC ȘI INTEGRARE

Tema aleasă pentru întâiul număr din *Xenopoliana*, ca element de minimă convergență, e chiar discursul istoric la ora actuală. Mai exact: ce se întâmplă acum în spațiul unei istoriografii care a fost îndelung blocată în elanurile și eforturile ei, ruptă de comunitatea de breaslă a lumii libere și constrânsă la distorsiuni, abdicări, conduite retardate ? Chestiunea e prea complexă pentru a găsi aici, în câteva pagini, răspunsuri convenabile, dar ea se cere pusă în discuție. Anchete, interviuri, "mese rotunde", articole de presă ne-au avertizat deja asupra unor probleme relative la statutul istoricului în etapa tranziției spre un regim democratic. El trebuie discutat și aici, mai ales aici, într-o revistă a cărei menire e să producă atitudini, analize, căutări pe linia unei mai bune adecvații la discursul contemporan. O serie de analize întreprinse recent în *The American Historical Review* (1992, 4) arată că distorsiunile, blocajele, timiditățile ce se pun pe seama istoriografiei noastre se pot observa peste tot în țările fostului "lagăr comunist". Analogia nu consolează, dar ea ne poate îndemna la un examen mai senin și mai adânc, ceea ce presupune voință de a revizui propriul discurs și efort analitic de durată. Unele sugestii și observații se propun în paginile acestui număr. Să sperăm că ele vor antrena alte luări de poziție, spre folosul unei istoriografii ce se vrea în mod legitim parte din efortul românesc de integrare. Nu e greu de sesizat că problemele ei sunt chiar problemele societății noastre, discursul istoric fiind consubstanțial în raport cu istoria ca proces, ca devenire cronotopică. Patologia socială se recunoaște în discursul respectiv, fără a constitui o scuză. Dificultățile integrării în lumea liberă, după o lungă perioadă izolaționistă, autarhică, sunt în mare aceleași pentru societatea noastră și pentru istoriografie. Asanarea ambelor registre nu poate fi decât sincronă. Dar istoricul nu trebuie să-și dorească a fi cu un pas înaintea comunității în care trăiește ? Retrospectiva și prospectiva merg împreună, ca în concepția lui Pierre Chaunu, care nu e totuși o noutate absolută, din moment ce Kogălniceanu știa să deducă acum un secol și jumătate viitorul, ca într-o regulă de trei simple, din analiza trecutului și a prezentului. Dacă retrospectivitatea rămâne indispensabilă pentru identitatea oricui, iar prezentul "clipa cea repede ce ni s-a dat", prospectivitatea e un fel de a ne acomoda cu necunoscutul și de a ne programa interesele. Ceasul de față e dominat, mai ales în zona estică a continentului, de problema "integrării europene", percepută îndeobște ca o integrare geopolitică. Însă fenomenul e mai complex și presupune totodată o integrare în timp, adică restituții de valori ale trecutului, asimilări de experiențe diferite, care vin dintr-un trecut verosimil și se proiectează, prin noi, pe ecranul unui viitor probabil. Cine altul decât istoricul poate da seama de această subtilă dialectică a integrării cronotopice ?

Al.Z.